

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Vyživovací povinnost k dítěti

Autor: Vendula Chyťová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Diplomová práce předložená k obhajobě Vendulou Chyťovou je zaměřena na problematiku vyživovací povinnosti. Bližší pozornost je přitom zacílena na vyživovací povinnost k dítěti staršímu 18 let. Uvedené zúžení je třeba považovat za vhodné hned v několika směrech. Předně by byla problematika vyživovací povinnosti ve své celistvosti v omezeném rozsahu diplomové práce jen obtížně uchopitelná. Současně je možné konstatovat, že zatímco vyživovací povinnosti k dítěti jako takovému je věnována pozornost v rámci závěrečných absolventských prací poměrně často, prací zaměřených na vyživovací povinnost k dětem starším 18 let je poskrovnu. Jde přitom nepochybně o téma, jež autorce skýtá více než dostatečný prostor pro hlubší zpracování, které nad to může být přínosné i pro případné čtenáře. Téma je tedy možné označit za jednoznačně způsobilé k bližšímu zpracování ve formě diplomové práce.

K samotnému zpracování tématu pak přistupuje autorka po svém. Text je rozčleněn do devíti částí. Úvodní partie je věnována vstupu do problematiky a je zaměřena na historický vývoj a vymezení základních pojmů. Druhá část je zacílena na zásady vyživovací povinnosti s tím, že je dále členěna do třinácti samostatných podkapitol. Třetí část je zasvěcena stručnému přehledu a charakteristice jednotlivých typů vyživovacích povinností. Čtvrtá partie cílí na porovnání vyživovací povinnosti u zletilých a nezletilých potomků, pátá pak na stanovení výživného. Navazující šestá pasáž se věnuje zániku vyživovací povinnosti, zatímco sedmá sirotčímu důchodu. Osmá, předposlední partie, je zaměřena na porovnání úpravy vyživovací povinnosti ve vztahu ke zletilým dětem v České a Slovenské republice. V poslední části pak autorka vyhodnocuje dotazníkové šetření, tedy vlastní průzkum učiněný s cílem získání empirických poznatků o stavu, rozsahu a podobě vyživovací povinnosti rodičů ve vztahu k vybrané skupině studujících osob starších 18 let. Uvedené rozvržení představuje nepochybně jednu z možností, jak přistoupit k výkladu zvolené problematiky. Při nahlédnutí do jednotlivých kapitol je však zřejmé, že ne vždy jde o pojetí vyvážené. Dáno je to rovněž omezeným rozsahem práce čítající jen o málo více než šedesát stran textu. Při takto nijak velkém finálním rozsahu vede systematika zvolená autorkou k tomu, že některé ze základních částí čítají pouze několik málo stran (srov. např. část 4 či 6, které mají obě pouze tři stránky). V konečném důsledku pak působí odevzdaný text mnohdy nevyváženým způsobem. Druhým důsledkem plynoucím z širokého výkladového rozkročení autorky v poměru k celkovému rozsahu textu je popisnost až zkratkovitost mnohých uváděných informací.

Převážná přehledovost výkladu brání závažnějším věcným pochybením, byť občas je možné se s dílčími věcnými nepřesnostmi a pochybeními setkat (např. s. 35 a 36 zaměňování Nejvyššího soudu a Ústavního soudu). Za přínosné a inovativní je naopak možné označit zpracování samostatného

výzkumu, jehož výsledky jsou prezentovány v části deváté. Autorka strukturu dotazníku vymyslela samostatně a sama také oslovila jeho respondenty. Jakkoliv nelze jistě při tak omezené a druhově sourodne skupině adresátů považovat výsledky za obecně platné, přináší přesto zajímavý vhled do aktuálního stavu plnění vyživovací povinnosti rodičů ve vztahu k dětem, které studují vysokou školu.

Z pohledu stylistického je v práci možné nalézt dílčí nejasnosti, resp. ne zcela standardní kroky. Tak kupříkladu na s. 21 autorka předposlední odstavec zahajuje formulací: „*Pozn. Se změnou poměrů počítají...*“. Zdá se, že jde o text, který autorka patrně nedopatřením opomněla přesunout do poznámky pod čarou (obdobně však postupuje i jinde – srov. např. s. 45). Spíše občasná jsou pak formulační nedopatření (např. s. 28 – *Plnoleté dítě...je...plně svéprávný.*). Zbytečné a nevhodné je pak často používané odražení každé věty (resp. dvou vět) do samostatného odstavce. Tento způsob členění textu bývá typický pro pojednání, kdy každá věta představuje samostatnou myšlenku (např. citát, zásadu, pravidlo atp.). Tak tomu však v posuzované práci není (srov. např. s. 24 až 26). Autorka svůj text daným pojetím nejen zbytečně kouskuje, ale občas budí i dojem, že se jej snaží uměle natahovat. Za nevhodné je také možné označit zbytečné vynechávání volného místa za podkapitolami (např. s. 43). I to působí dojmem optického natahování rozsahu práce, současně pak není v práci užíváno konstantním způsobem. Jinak je text psán srozumitelným způsobem. V práci je možné nalézt určitý počet prohřešků proti pravidlům pravopisu, zjevných překlepů, chybějících odražení atp., jejich počet však není natolik veliký, aby odevzdaný text výrazněji ovlivňoval.

Autorka vycházela při zpracování z řady odborných zdrojů komentářové i monografické literatury. V mnoha případech užívá i zdrojů internetových. To jistě není chybou. V poměrech závěrečné práce v magisterském studijním programu by však měla vždy zohlednit to, pro koho jsou dané zdroje určeny a jaké jsou jejich cíle. Mnohé z těchto zdrojů jsou zacíleny na neodbornou veřejnost, čemuž odpovídá jejich formulační pojetí, užívání pojmů, nutná zkratkovitost i potřeba mnohdy složitou materii zjednodušovat. Přejímání takových zdrojů může vést k tomu, že uváděné informace i styl výkladu mohou následně působit poněkud neodborným dojmem. Tak kupř. na s. 27 uvádí, že: *Dohoda o výživném ovšem není soudně vymahatelná, takže pokud by jí povinná strana nedodržovala, je nutné se uchýlit k soudnímu řešení a nechat výživné stanovit soudem a až poté podat na povinného trestní oznámení, či zahájit exekuční vymáhání výživného.* Z takové formulace je nepochybné, že návrh na zahájení řízení, ve kterém soud rozhodne o vyživovací povinnosti a výši výživného, vede k získání exekučního titulu. Jeho získání však současně nepochybně bez dalšího nevede k potřebě či možnosti podat trestní oznámení. Za ne příliš obvyklé je možné označit i hojné citování článků z „běžných“ zpravodajských serverů, tedy jinak řečeno z denního tisku (srov. např. s. 36). Ani zde se nejedná o přístup, který by přispíval ke zlepšení odborného rázu výkladu.

Je možné konstatovat, že odevzdaná diplomová práce splňuje základní požadavky kladené na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Je však patrné, že se autorka v textu nevyvarovala některých ne příliš vhodných postupů a jevů, ať již z pohledu systematického uchopení výkladu, tak i z pohledu formulačního a stylistického. Občas svým až příliš zjednodušujícím přístupem ke zpracování a podobou užívání odborných zdrojů poněkud sráží akademický ráz pojednání. Pochválit je naopak třeba zjevný zájem o zvolené téma, který se prolíná celou prací, jakož i dobrou orientaci v něm. Za přínosné a vykračující čistě z rámce strohého právního pojetí výkladu je pak

možné označit zpracování samostatného výzkumu zaměřeného na zjištění odpovědí na některé obecné otázky související s poskytováním výživného vysokoškolským studentům.

S ohledem na výše uvedené, práci k obhajobě doporučuji a v případě jejího úspěšného zvládnutí ji navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

Otázky k obhajobě:

Pokuste se shrnout základní závěry Vámi učiněného výzkumu. Který z výsledků je podle Vás možné označit za nejvíce překvapivý?

V Plzni dne 5. května 2022

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.